

Disp. 4. An viæ executivæ prescribi possit, & quanto tempore? Quomodo perpetetur, & quando, & ex quibus actibus ejus præscriptio interrupatur?
 Disp. 5. Utrum sententia, & instrumenta habeant executionem paratam, non solum quod expressa, sed etiam quod obligacionem tacitam, in eis virtualiter contentam?
 Disp. 6. Utrum instrumenta mandatorum de solvendo, quæ vulgo vocari libranzas, seu liberanrias, quibus vel debitor, vel depositario, Aerario, Capserio, & similibus mandatur, ut solvant alicui certam pecunie quantitatem, habeant paratam executionem?
 Disp. 7. Utrum possit fieri execuſio pro capitali societatis, vel administrationis ante redditionem rationem?
 Disp. 8. Utrum instrumentum obligacionis pro interesse liquido taxato ab initio contractus, possit executioni mandari absque alia probatione?
 Sectio 1. De necessitate probationis ad exactionem ejus, quod interest, judiciale.
 Sectio 2. De interesse taxato in initio contractus, in quo promittitur factum.
 Sectio 3. De interesse taxato in constitutione dotis à principio inter maritum, & donatorem.
 Sectio 4. De interesse taxato in restitutione dotis convento inter viduam, & heredes mariti.
 Sectio 5. De interesse taxato inter emptorem, & venditorem, interim dum non solvit premium rei emptæ.
 Sectio 6. De interesse taxato in contratu mutui à principio inter contrahentes, aut in qualibet alio debito pecuniario pro tempore futuro.
 Sectio 7. De interesse taxato à principio in contractu Cambii.
 Disp. 9. Utrum execuſio locum habeat adversus heredem adeuntem cum beneficio inventarii?
 Disp. 10. Utrum execuſio possit fieri adversus socios, & participes conductionis Regiorum reddituum, quos in hoc Regno vocant Carattios?
 Disp. 11. An, & quando adversus tertium possessorem execuſio locum habeat?
 Disp. 12. Utrum executionem impedit tertius oppositor, qui habeat similiter contra reum viam executiū, dum contendit, se esse priorem, & portorem, quam ille, qui prius contra eundem reum executionem petierat, & obtinuerat?
 Disp. 13. Utrum executionem impedit hæres debitoris cum beneficio inventarii, qui se opponit executioni tanguam creditor?
 Disp. 14. Utrum executionem impedit exceptio litis pendens in via ordinaria?
 Disp. 15. Utrum execuſio liquidi retardetur ex illiquido?
 Disp. 16. Utrum executionem impedit allegatio nullitatis, aut restitutionis in integrum?
 Disp. 17. Utrum exceptions, quæ legitime possunt

obici contra executionem, sint allegande coram Jūdice requisito, an coram requirente?
 Disp. 18. Utrum execuſio possit fieri contra Officiale publicum in stipendio, vel salario?
 Disp. 19. Utrum execuſio possit fieri in bonis dotalibus, aut eorum fructibus constante matrimonio?
 Disp. 20. Utrum execuſio possit fieri contra filium in alimentis praestans à parte?
 Disp. 21. Utrum venditio pignorum captorum in causam judicati sub hasta mandato Judicis instantे creditore, vel pluribus creditoribus, censenda sit fieri à debitore, an à creditore jure creditoris?
 Disp. 22. Utrum pignoribus ex causa judicati venditus sub hasta extinguatur quævis hypotheca, illis antea imposita?
 Disp. 23. Utrum hypotheca contracta in bonis feudali bus extinguatur per devolutionem feudi ad dominum directum?
 Disp. 24. Utrum debitor pignora capta in causam judicati, & vendita possit recuperare?
 Disp. 25. Utrum debitor possit renunciare lucris obvenientibus in præjudicium creditorum?
 Disp. 26. Utrum creditor possit liberare debitorem post factam sui crediti cessionem?
 Disp. 27. Utrum debitor creditoris obligati alii creditoribus possit compensari suum debitum in præjudicium creditorum sui creditoris?
 Disp. 28. Utrum creditor, qui dedit pecuniam ad rem emendam cum pacto, quod res empia remaneat specialiter hypothecata pro solutione credita pecunie, preferatur in illa re omnibus creditoribus emptoris etiam anterioribus?
 Disp. 29. Utrum creditores ex alimentis praferantur creditoribus hypothecariis anterioribus ex cateris causis?
 Disp. 30. Utrum creditores posteriores hypothecarii ex causa onerosa praferantur creditoribus anterioribus etiam hypothecatis ex causa lucrativa?
 Disp. 31. Utrum creditores ex deposito praferantur inter se ex antiquitate temporis, & quoniam modo illis in concursu allorum creditorum sit satisfaciendum?
 Disp. 32. Utrum creditores ex causa expensarum factarum in bonis debitoris praferantur ceteris?
 Disp. 33. Utrum creditor ex redditibus anni introitus prioris anni praferatur creditori ex redditibus posterioris anni?
 Disp. 34. Utrum fiscus, qui contraxit cum debitore, cuius bona etiam futura erant jam priori creditori obligata praferatur anteriori creditori in bonis post contractum cum eodem Fisco quæstis à debitore communi?
 Disp. 35. Quæ requirantur, ut creditor posterior succedit, & subrogetur in locum prioris?
 Apologia pro quibusdam Authoris sententiis adversus quasdam decisiones Scipionis Roviti.

D. THO.

D. THOMÆ CARLEVALII REGII CONSILIARII DISPUTATIONUM Juris Variarum, DE JUDICIIS. TOMUS POSTERIOR.

Dominus illuminatio mea.

TITULUS SECUNDUS.

De Judiciis in genere.

SUMMA DISPUTATIONIS PRIMÆ.

- 1 C elebrari in iudicio quasi contractum communis sententia.
 - 2 Ex quasi contractu iudicij resultat novatio.
 - 3 Voluntas duorum requiritur in quasi contractu, & valet argumentum à contractu ad quasi contractum.
 - 4 Confusus fictus invenitur in quasi contractu.
 - 5 Iudicium redditur in volenter, qui potest evitare iudicium solvendo.
 - 6 Civis consideratur ut pars Reipublice, & ut singularis persona, & iudicium suscipit voluntarie ut pars Reipublica invitus ut singularis persona.
 - 7 In iudicis criminalibus non celebrari quasi contractum, sententia Baldi.
 - 8 Contrarium est verius.
 - 9 Litis contestatione celebrari quasi contractum.
 - 10 Per sententiam celebrari quasi contractum.
 - 11 In iudicio celebrantur duo quasi contractus.
 - 12 In iudicio celebrantur quasi contractus per alia emergentia.
 - 13 Ex maleficio oriuntur obligatio, & actio ad paenam ultra interesse.
 - 14 Obligatio ad paenam an oriatur à tempore delicti.
 - 15 Hypothecam in bonis delinquentis pro pena fisci, an contrahatur à tempore delicti.
 - 16 Obligatio favore fisci ad paenam, arque hypotheca non contrahatur à tempore delicti.
 - 17 Actiones penales ad heredes non transeunt.
 - 18 Paena non debetur ante condemnationem in criminalibus.
 - 19 Cum dicatur delinquens obligatus ad paenam, verbum Obligatus, sumitur largo modo.
 - 20 Obligatio ad paenam non est obligatio orta ex consensu.
 - 21 Hypothecam in bonis rei nunquam competere fisco, quorundam sententia.
 - 22 Hypothecam competere fisco à tempore litis contestationis in bonis delinquentis, qui dixerint.
 - 23 Hypothecam in bonis delinquentis pro pena à tempore sententie concedendam esse fisco.
- Carloval. de Judiciis, Tom. II.

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. II.

- 36 *Ubi ex eodem facto duo oruntur creatores, neuter alteri preferatur, sed ambo concurrunt pro rata.*
Parta contenta in instrumento eodem, & legata, etiam si ordine scripture unum precedat alteri, ex eodem tempore sumunt vires, ibid.
- 37 *Cum ex eodem actu resultant duo creditores, inegaliter tamen privilegio, unus alteri potest preferri.*
- 38 *Hypotheca non competit fisco in bonis rei, que ipso iure fisca queruntur.*
- 39 *Pena ipsa ipso iure non mandatur exequitioni, nisi subsequatur sententia declaratoria super factum, & num. 49.*
- 40 *Pena, que non eget ministerio hominis, & executione exteriori, non indiget sententia declaratoria.*
- 42 *Hec limitatio est controversa.*
- 43 *Pena quo ad effectus internos incurritur ipso iure, & non indiget sententia declaratoria, sed non potest sine illa procedi ad effectus extenuos ortos ex pena.*
- 44 *Lex cum operatur interiori per seipsum, operatur super certo, & non potest errare, sed in effectibus exterioribus potest contingere error, & exempla.*
- 45 *Cum iudex est competens ad exequitionem pena incurse ipso iure, non esse necessariam sententiam declaratoriam, qui senserint, & non est verum.*
- 46 *Cum delictum est notorium, non opus est sententia declaratoria, ut pena mandetur executioni.*
- 47 *Contrarium sententiam multi defendant, & n. 48.*
- 49 *Notorium dicitur duabus modis.*
- 50 *Fiscus cedat creditoribus in penis.*

DISPUTATIO I.

An, & quatenus in judicio celebretur inter litigantes quasi contractus? De quasi contractu fisci cum reo. Et an ex delicto habeat hypothecam? De ejus effectu erga alios crediteores, & efficacia poenarum ipso iure incursum. An requirat sententiam declaratoriam?

Conors est omnium Juristarum consensus, in judicio celebrari inter litigantes quasi contractum, juxta textrum celebrem in leg. licet Prator 3, §. idem scribit, ff. de pecul. ibi, nam secundum stipulatione contrahitur cum filio, ita iudicio contrahit, ubi notat glossa, verbo *Judicio contrahit*, latè declarat Bartol. num. 1, & sequentibus, Baldus in ura-que lectura, Angelus, Salicetus, Fulgosius in eadem leg. 3, §. si servus, num. 3. Paulus in §. si filius familias num. 7. iterum glossa ultima, juxta textrum ibid. in leg. 2. §. ult. ff. de prator. stipul. ubi Imola, & Paulus, & Cumanus num. 5. Fulvius Constantius in leg. 1. num. 106, in fine, cum numero sequenti, Cod. panis fiscal. credit. preferri lib. 10. Felin. in Rubr. num. 23. de sententia & re iudic. Gregor. Lopez in leg. 25. tit. 1. part. 7. gloss. 5. in princip. Didacus Perez in leg. 1. tit. 3. lib. 3. Ordinamentum, verbo *Contestando* *el pleito*, post quest. 13. colum. 1866. vers. Item nota, Castillo in leg. 55. Tauri, verbo *En iurio*, Tepatus in compendio variarum tit. 111. cap. 4. vers. In *Judiciis*, dixi superiore tomo titul. 1. disput. 2. num. 173.

2 Neque solum quasi contrahitur in judicio, sed etiam ex illo quasi contractu resulat novatio quadam, novaque actio, leg. aliam 29. ff. de novat. Ubi notant Scribentes. Per eam vero novationem, novaque actionis ortum non perimitur antiqua actio, neque actoris jus fit deterior, immo melioris conditionis, dict. aliam 1., Codic. de judiciis, ubi glossa verb. *Ufuarum*, & verb. *Possit*, Bartol. ibid. num. 1. & 8. Non enim fit deterior conditio eorum, qui iura sua in judicium deduxerunt, quam si non deduxissent, leg. non solet 87. leg. nemo 88. ff. de regulis juris, immo plerumque melior, notat Cinus in leg. 1. ante num. 1. Salicetus. num. 1. Fulgos. num. 1. Cod. ex delict. defunct. & multi, quos inferius referimus. Quare existimo, Bald. sententiam veram non esse. Neque quidquam facit ejus fundamentum; non est enim necessarium dicere, oriri actionem civilem ex quasi contractu in judicio criminali, sed criminali. Atque tametsi diceremus, ex quasi contractu judicij criminalis oriri actionem civilem, quæ superaddetur criminali orta ex delicto, nullum quoque effet incommodum, cum regulari esse in omnibus judiciis, ut ex illis resulat nova actio, notent *Scribentes* in dict. leg. aliam, ff. de novationib. quemadmodum advertimus supra num. 2.

3 Non obstat, quod quemadmodum in contractu requirit voluntas contrahentium, cum contractus conventionis sit, & conventionis consensum utrinque requirat, leg. 1. §. conventionis, cum §. ad eo, & legis sequentibus, ff. de pact. ita etiam videatur requiri in quasi contractu, ut ex illa nascatur obligatio, nam ex contractu ad quasi contractum valet argumentum, §. namque agit, ubi glossa verb. Et aliis quibusdam modis, Inst. de actionib. leg. si pupilli 6. §. sed si quis ita, ff. de negot. gest. leg. impubes 13. ff. de aut. tur. Everard. in locis legalibus, loco 37.

à contractibus ad quasi contractus. Cum igitur judicium reddatur in invitum, & non consentientem, leg. inter stipulantem 83. §. si sicum, ff. de verbis obligationis non poterit in judicio celebrari quasi contractus.

Non, inquam, obstat; nam respondendum est. Primo post Bartol. in dict. §. idem scribit ex num. 10. lastissime, judicium reddi in invitum, qui nullum habeat consensus actualis, neque tacitum, neque expressum. Posse tamen in judicio quasi contrahi, quia in quasi contractu nullus requiritur consensus actualis, seu tacitus, sive expressus irrisus contrahtens ad producendam obligationem; sed sat est consensus factus, quem lex per fictionem inducit ad producendam istam obligationem resultantem ex quasi contractu judicij. Atque etenim in hoc articulo posse duci argumentum à contractu ad quasi contractum, non ultra, cum dispart sit in utroque ratio.

Secundo responderet Salicetus, in dict. §. idem scribit, 5 judicium reddi in invitum, quia reus nollet compelli ad solvendum; reddi tamen ex altera parte in volente, quia reus judicium evitare potuit solvendo, & noluit, unde videtur consentire, quod stabit judicis sententia, id est per prolationem sententiae obligatur, & quasi contrahitur.

Tertio melius responderetur, unumquemque civem posse duobus modis considerari. Primo ut partem Reipublica, simul cum aliis componentem universitatis corpus, membrumque totius; altero ut singularem personam segregatam à reliquis. Quatenus membrum est Reipublica, & universitas, concurrit in consensum communem, quo rota Republica sue conservationis avida statuit, & consensit, ut constitueretur Magistratus, qui singulis ius redideret, & suum unicuique tribueret, justitiam administrans, cuique omnia Reipublicae membra obedient, cum non possit aliter, neque vigere pax, neque conservari corpus universitatis, de quo communis consensu participant singuli cives, nullo dempto. In quo communi Reipublica totius, omniumque civium consensu pravio, & antecedenti fundatur, ex eoque resulat quasi contractus in judicio celebratus, ut Magistratus obtemperetur, ejusque sententia obediat. Quatenus autem quilibet est singularis persona, nollet ad judicium duci, judicium obediatur. Quod eleganter expressit Hispanum proverbium, *Todos quieren justicia, y ninguno por su casa*. Etenim unusquisque odio habet judicem, qui ejus delictum puniat, qui cum alteri injuriarum inferre non sinat, qui aliena, five bona, five mala fide possessa restituere cogat: averfaturque virginem illam inflexibilem scelerum ultricem, aspero, & severo vultu contuentem, ancipiteque, & minaci gladio armatam, justitiam, dico, omnibus invisan, & odiosam; id est dicitur, judicium in invitum reddi. Invitum, inquam, si voluntate consequentem, singularemque inuisuque jus speches, non si previam illam, & antecedentem omnium; nam ut universi consentiant, amplectunturque judicem, ac judicium; ut singuli repongant, invitque trahuntur ad illud.

Itam tamen communem sententiam in judicio celebrari quasi contractum, limitandam credit Bal. in l. 1. num. 14. Cod. ex delictis defunct. ut in judicis criminalibus locum non habeat, in quibus existimat non celebrari quasi contractum. Quod ex eo probat, nam aliqui orirentur actio civilis ex judicio criminali.

Venit communiter Doctores istam limitationem prætermittunt, quasi communis consensu supponentes, ampliandam potius esse communem prædictam resolutionem, & quasi commune proverbium, etiam ad judicia criminalia, quemadmodum significant Angel. in l. si quis post hac 9. num. 4. C. de bonis prescript. Salicet. & Fulgosius in d. l. 1. num. 1. Cod. ex delict. defunct. & multi, quos inferius referimus. Quare existimo, Bald. sententiam veram non esse. Neque quidquam facit ejus fundamentum; non est enim necessarium dicere, oriri actionem civilem ex quasi contractu in judicio criminali, sed criminali. Atque tametsi diceremus, ex quasi contractu judicij criminalis oriri actionem civilem, quæ superaddetur criminali orta ex delicto, nullum quoque effet incommodum, cum regulari esse in omnibus judiciis, ut ex illis resulat nova actio, notent *Scribentes* in dict. leg. aliam, ff. de novationib. quemadmodum advertimus supra num. 2.

Controvertunt tamen Scribentes, in qua parte litis, & per quem judicij actum celebretur iste quasi contractus,

an,

Disputatio I.

in prim. num. 7. vers. Secunda autem ratio ff. solut. matr.

cui sententia videtur acquiescere glossa in leg. 1. §. bestias, verb. Honorari ff. de postulan. Bartol. in l. ex hoc iure n. 15. ff. de just. & iur. ubi ait, ex maleficis oriti naturalem obligationem, item Bald. in leg. servus cuius 14. n. 2. versicul.

Potest tamen dici ff. de iis, qui non sunt. infam. Angel. Perus.

in leg. per omnes Cod. de collat. fundor. patrimon. lib. 12.

Angelus Aret. in §. ius autem gentium n. 12. Inst. de jure

natur. gent. & civil. dum enim delinqüens commitit maleficium, videtur in penam consentire, conformans se legum dispositioni, leg. Imperatores 34. ibi, ipse te huic pa-

ne subdidi ff. de iure fisci leg. 15. tit. 13. part. 2. post me-

dium, & ibi glossa 6. ita sit, ut reus ex tempore delicti

videatur cum fisco quasi contrahere, Joannes Lupus de

Palac. Rub. in repet. Rubric. de donat. inter §. 66. num. 24.

Molina de primogen. lib. 4. cap. 11. n. 8. & penam acquie-

scere, Lara in leg. si quis à liberis, §. sed utrum num. 22.

ff. de libr. agnosc. Azevedus in leg. 1. num. 56. tit. 21. lib. 4.

recopilat. Thuscus litter. A. conclus. 151. num. 5. & 11. &

litter. D. conclus. 189. ex qua quasi contractu & consensu

oritur prædicta naturalis obligatio.

Ex qua priori sententia consequens est altera, nempe à tempore delicti contrahi hypothecam in bonis delinqüentis favore fisci ad consequendam penam, quod simil modo certum esse dicit Odofredus relatus ab Alberico ubi sup. Eam amplectitur Dynus relatus à Cino in l. si quis post hac 9. num. 5. Cod. bonis prescript. cœque faciet Accurios in l. un. schol. 2. Cod. panis fiscal. cred. preferri, lib. 10. Ubi nulla facta temporum distinctione tribuit fiscus hypothecam in bonis delinqüentis, motus authoritate Azonis, qui in summa de privilegio fisci n. 1. fisco tribuit hypothecam, non tamen tam generaliter, quā Accurios refert, sed limitatè in bonis delinqüentis contra fiscum. Sequitur Parladorius in sequentia differentia 111. num. 14. & 15. & Garcias Toletanus ad tit. 7. num. 8. lib. 10. Codicis, qui credit, id statutum esse de jure Castelle in leg. 9. tit. 3. part. 5. Fundamentum est, quoniam fiscus semper habet hypothecam, l. auferit 46. §. Fiscus ff. de iure fisci, ergo ex illa naturali obligatione patiendi penam pro delicto, & ex illo quasi contractu, necessarium est, ut oriatur hypotheca in favorem fisci: quia tametsi sit conditionalis, nempe sub conditione, si condemnatio sequatur, putificata tamen conditione retrotrahitur ad initium, & tempus delicti, leg. posterior 12. §. 1. leg. qui balneum 9. in fin. princ. ff. qui portores in pignor. hab.

Verum contra sententia, quinim ex maleficio non 16 oriri obligationem favori fisci, qua delinqüens maneat obligatus ad penam fisci acquirendam: neque tunc temporis cum fisco quasi contrahi, & quod consequens est, non acquiri fisco hypothecam in bonis delinqüentis ex tempore delicti, est communissima ferè omnium Doctorum sententia, & verisimilis. Quæ ex eo probatur primò, quoniam si à tempore delicti fisco competenter hypotheca super bonis reorum, quoties reus alienaret bona post delictum, non esset opus revocatoria, sed posset per hypothecariam actionem ante alienationem quæstam avocare bona à quocumque possesse, cū hypotheca adbarat rei quocumque pervenerit, & res transeat cum suo onere in quocumque possesse, leg. alienatio 67. ff. de contrah. empl. leg. ad eum ult. §. Lucius ff. de donat. leg. si creditor 7. ff. de distract. pignor. leg. si debitor 4. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothec. sol. leg. traditio 20. §. quiesc. ff. de acquir. rer. dom. cap. ex litteris 5. in fin. & ibi gloss. ultim. de pignor. leg. 53. tit. 6. part. 1. Sed fiscus contra alienationes factas à reo uitat revocatoria, quæ actio subdiciaria est, leg. in fraudem 45. in princ. ff. de iure fisci, leg. post contractum 15. ff. de donation. leg. si quis post hac 9. Cod. de bonis prescript. ubi Doctores communis consensu notant. Ergo fiscus non habet hypothecariam in bonis delinqüentium.

Secundo, quoniam actiones penales ad hæredes non 17 transiunt, leg. ex judiciorum 20. ff. de accusat. leg. si pena 20. ff. de panis, leg. ejus qui delatorem in princ. ff. de iure fisci, §. non autem omnes inst. de perpetuis, & temporal. action. Ergo pro penas non datur hypotheca: aliqui in hæredes, & omnes bonorum possessores penam tranferunt.

Tertiò, quia pena non debetur ante condemnationem 18 in criminalibus, leg. si qua pena 244. ff. de verb. signific. ea ratione, quia pena infertur officio judicis, §. in summa, inst. de injuriis, ac per consequens nullam præ-

A 4 sup

Carleval. de Judiciis, Tom. II.